

ชื่อเรื่อง การพัฒนาต้นแบบหลักสูตรเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงด้วย
การศึกษาทางไกล

ชื่อผู้วิจัย รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน และคณะ

ปีที่แล้วเสร็จ 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาต้นแบบหลักสูตรเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการศึกษาทางไกล และ 2) เพื่อประเมินต้นแบบหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามต้นแบบหลักสูตรด้วยการศึกษาทางไกล

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา และการประเมินหลักสูตรแบบ CIPP Model มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในขั้นตอนการพัฒนาต้นแบบหลักสูตรใช้การจัดเวทีสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน และในขั้นตอนการประเมินหลักสูตรและการติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ใช้แบบสอบถามในการสอบถามประชากรผู้เรียนรู้ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเกษตรกรที่เรียนรู้ครบตามกระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตร ได้กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนรู้จำนวน 348 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา 1) **ในการพัฒนาต้นแบบหลักสูตรเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง** พบว่าหลักสูตร มีลักษณะที่สำคัญ คือ (1) ใช้ชุดสื่อวีดิทัศน์ สื่อ On line เป็นเครื่องมือหลักของการสร้างกระบวนการเรียนรู้ (2) เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติปฏิบัติ และ (3) เน้นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มของคนที่มีอาชีพในบริเวณใกล้เคียงกันโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง โดยแบ่งระดับการเรียนรู้ของหลักสูตรออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ **ระดับที่ 1** เน้นการแก้ปัญหาในระดับของชีวิตปัจเจกบุคคลและครัวเรือน **ระดับที่ 2** เน้นการแก้ปัญหาในระดับของกลุ่มคนที่มีการรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มลักษณะต่าง ๆ **ระดับที่ 3** เน้นการแก้ปัญหาในระดับเครือข่ายที่เชื่อมโยงกลุ่มคนหลายกลุ่ม **ระบบการเรียนรู้ในหลักสูตร** ประกอบด้วย การเรียนตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนศึกษาจากสื่อและการเรียนรู้จากการปฏิบัติตามตารางเวลาที่กำหนด การลงมือปฏิบัติโดยจัดทำโครงการส่วนบุคคลและโครงการกลุ่ม และมีผู้จัดการเรียนรู้เป็นผู้ประสานงานและทำหน้าที่วิทยากรกระบวนการ การเรียนตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ **ระยะที่ 1** ระยะการเข้าใจ เน้นการเรียนรู้เชิงเนื้อหาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน 4 สัปดาห์ และ**ระยะที่ 2** ระยะเวลาเข้าถึงและพัฒนา เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 20 สัปดาห์ 2) **ในการประเมินต้นแบบหลักสูตร** พบว่า **ด้านบริบทของหลักสูตร** ผู้เรียนรู้ส่วนมากมีวัตถุประสงค์หรือความต้องการในการเข้าร่วมเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการทำงาน และผู้เรียนรู้เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด **ด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร** ผู้เรียนรู้เห็นว่าเนื้อหาของหลักสูตร และองค์ประกอบของหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก **ด้านกระบวนการของหลักสูตร** ผู้เรียนรู้เห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก **ด้านผลผลิตของหลักสูตร** ผู้เรียนรู้เห็นว่าผลการประเมินผลผลิตของหลักสูตร ได้แก่ การบรรลุผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก และ**ด้านผลกระทบของหลักสูตร** ผู้เรียนรู้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนรู้ในระดับกลุ่ม ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก ส่วนระดับบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ การประเมินหลักสูตร หลักสูตรการศึกษาทางไกล เศรษฐกิจพอเพียง

Research Title: Model Development of Safety and Organic Agriculture Upholding the Sufficiency Economy Curriculum through Distance Education

Researcher(s): Bumpen Keowan, Associate Professor and others

Year: 2017

Abstract

The objectives of the research were 1) to develop model of safety and organic agriculture upholding the sufficiency economy curriculum through distance education. 2) to evaluate curriculum model and the learning management process adhering to the distance education.

This research applied a research and development method, and curriculum evaluation adhering to CIPP Model. Both quantitative and qualitative data were collected. Seminars were set to get information from 15 knowledgeable persons. In the process of the curriculum evaluation and the follow-up, questionnaires were used to collect the data from 400 learners in northern and northeastern part of the country. 348 samples were selected by using specific random sampling methodology to get learners who studied adhering to the learning process of the courses completely only. The quantitative data were analyzed by using percentage, mean, and standard deviation, while the qualitative data were analyzed by using content analysis.

The findings were as follows: **1) Regarding develop model of safety and organic agriculture upholding the sufficiency economy curriculum through distance education**, it was found that the remarkable features of the curriculum were as follows: 1) Audio-visual and on line media were main instruments to create the learning process; 2) learning by doing should be emphasized and 3) learning through group study by people living in adjacent communities should be strengthened. The course learning level was divided into 3 levels: **Level 1**, focusing on problem solving at individual and household level, **Level 2**, focusing on problem solving at group level, and **Level 3**, focusing on problem solving at network level. The course learning system consisted of learning according to the learning process through distance education and learning by doing according to determined schedule by setting both individual and group projects, and the persons who took responsibility for their learning management would be their coordinators and trainers. Learning according to the learning process was divided into 2 phases: **Phase 1**, 4 weeks of comprehending phase, focusing on theoretical learning and knowledge exchange among learners, and **Phase 2**, 20 weeks of accessing and developing phase, focusing on learning by doing. **2) to evaluate curriculum model and the learning management process adhering to the distance education**, the most selected objective most learners who attended the training courses were to increase their knowledge and to be their practical use in their work. They also agreed that the objectives of the courses were generally suitable at the highest level; **in the aspect of the course preliminary factors**, the learners agreed that the course structure, the content of each subject, and the course components were suitable at high and the highest level; **in the aspect of the course process**, the learners agreed that the learning system, the registration, the measurement, and the course administration were suitable at high and the highest level; **in the aspect of the course outcome**, the learners agreed that the evaluation of the course outcome in the issues of the learning achievement, the course satisfaction, and the adoption of the knowledge transferred in their real practice were suitable at high and the highest level; and **in the aspect of the course effect**, the learners agreed that the learning at individual, group, and community levels had changed at high to the highest level.

Keywords: Curriculum Evaluation, Distance Education Course, Sufficiency Economy